

Terowongang Niyama tunnel, een stille getuige van de wreedheden door Japan op Romusha in Tulungagung

Terowongan Tulungagung Selatan (Tunnel Tulungagung zuid)

Een romoesja (Japans: 労働者, rōmusha: "arbeider") was een veelal uit Java afkomstige arbeider die tijdens de Tweede Wereldoorlog onder aan slavernij grenzende omstandigheden voor de Japanse bezetter moest werken. Volgens schattingen van de U.S. Library of Congress zijn tussen de 4 en 10 miljoen romoesja's door de Japanners te werk gesteld. Naarmate de oorlog vorderde werd door de Japanners steeds meer dwang toegepast. In de laatste fase van de oorlog werden romoesja's door de Japanners ook onder dwang naar andere delen van Azië overgebracht om daar dwangarbeid te verrichten. Als gevolg van de slechte omstandigheden waaronder ze moesten werken zijn miljoenen romoesja's omgekomen, onder andere in kolennijnen en bij de aanleg van de Pekanbaru-spoorweg en de Birmaspoorweg.

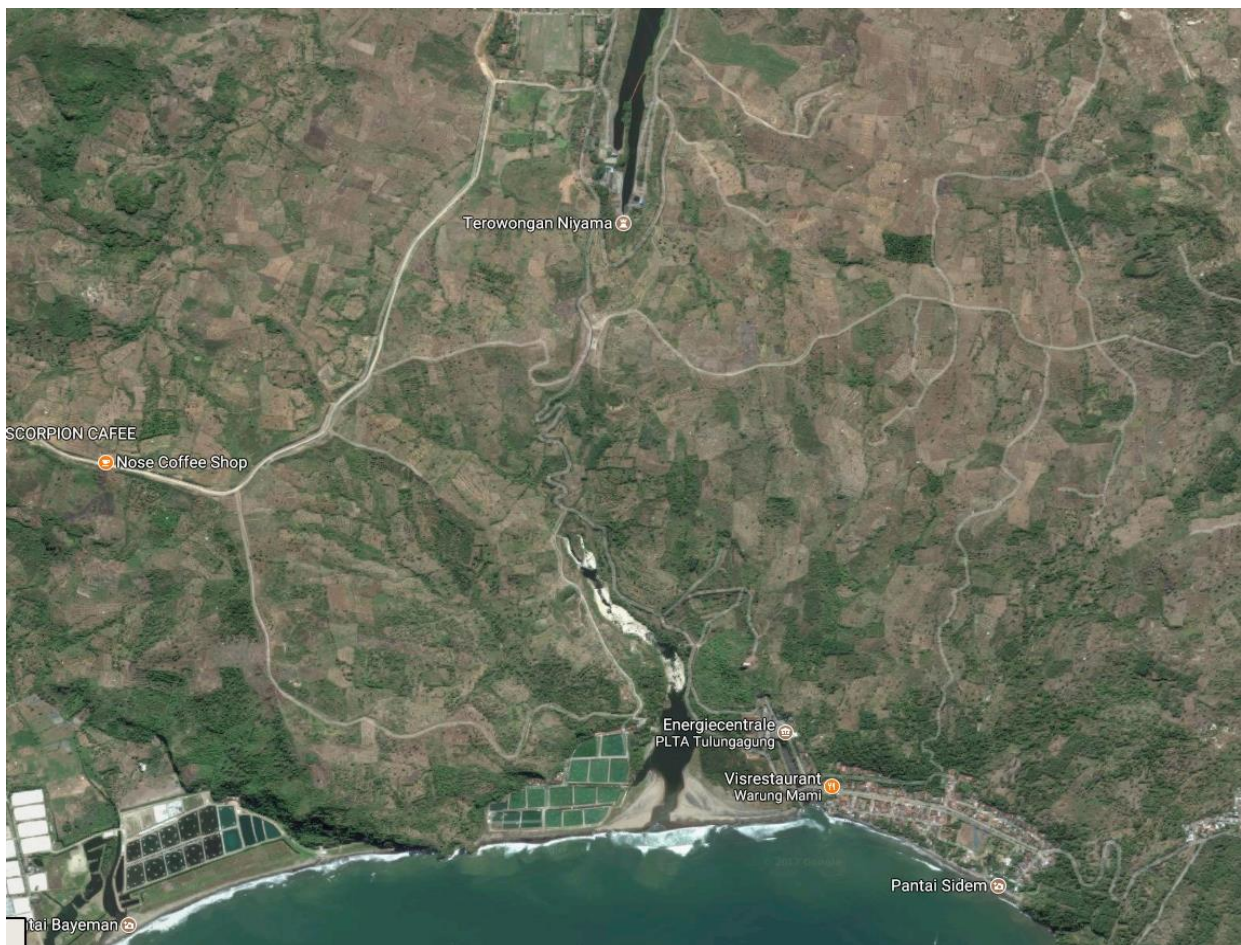
Oost Java met de belangrijke steden als Malang, Blitar, Kediri en Tulungagung was voor de Japanners van groot strategisch belang. Helaas werd dit gebied regelmatig getroffen door ernstige overstromingen van o.a. de Brantas rivier. Daarom besloten de Japanners tot aanleg van een tunnel door de bergen om zo het overtollige water te kunnen afvoeren. Het aanleggen van de Niyama tunnel (ni: twee, yama berg) was geen gemakkelijke taak. Het gebied bevat veel rots en kalksteen. De tunnel moest bovendien met eenvoudige werktuigen worden aangelegd. De bouw is in 1942 door de Japanners met geweld gestart.

Toen de Japanners zich uiteindelijk in 1945 overgaven was de tunnel nog niet gereed. Sindsdien was de bouw van de tunnel stilgelegd en de tunnel verlaten.

In 1955, 10 jaar na het vertrek van de jappers, was er wederom een grote overstroming waarbij veel slachtoffers vielen. Toen is besloten om de bouw van de tunnel te hervatten. De bouw van de tunnel werd in 1961 voltooid. In 1978 werd er langs een afvoerkanaal aan de zeezijde van de tunnel een waterkrachtcentrale gebouwd. Deze werd in 1986 voltooid en bevindt zich niet ver van het strand bij het plaatsje Sidem.

Sungai Niyama

Aan de andere zijde van de tunnel loopt het water via de Niyama rivier verder richting de zee. Officieel is de rivier geen toeristische plek maar het is wel fascinerend om te zien hoe het water zich een weg naar beneden baant. De toestand van de rivier is niet altijd zo goed als op de foto. Met name in de regentijd kan de hoeveelheid water erg veel zijn en kan het er gevaarlijk zijn.

Pantai Sidem

Pantai Sidem is het strand bij het dorpje Sidem. Dit dorpje heeft ongeveer 2500 inwoners. Vanaf de top van de heuvel is het azuurblauwe water met daarop de vissersboten al te zien. Dichter bij de kust, kunnen we genieten van het witte en bruine zand. Een rij palmbomen versieren elke hoek van dit strand en brengen heerlijke verkoeling. Helaas, er zijn nog steeds veel mensen die zich niet bewust zijn van hygiëne op het strand. Hier en daar ligt nog veel huishoudelijk afval.....

Rond het strand zijn de bewoners druk met de visserij. Hier zijn diverse vissoorten, gezouten vis en garnalen pasta verkrijgbaar. Verder worden hier heerlijke streekgerechten, vers fruit en kokosnoten aangeboden. Pantai Popoh is ongeveer 1 km verder en kan onder meer worden bereikt door middel van een wandeling over en langs het strand.

Pantai Popoh

Popoh kust rond 1900

Het strand is een inham waardoor de sfeer karakteristieke is. Water is vrij rustig, oceaandwinden zijn niet zo sterk, en de schoonheid van de bergen rond de baai is uitgegroeid tot de belangrijkste attractie van dit strand.

Dezelfde kust nu.

Padepokan Retjo Sewu (De plaats van de 1000 beelden)

Retjo Pentung was de naam van een sigarettenmerk van kretek sigaretten waarvan de fabriek in de omgeving van Tulungagung stond. Kretek betekent kruidnagelen. Deze sigaretten bevatten dan ook kruidnagelen en hebben daardoor een bijzondere smaak en geur. Retjo Sewu betekent in het Javaans 1000 beelden of bustes en Pentung betekent knuppel.

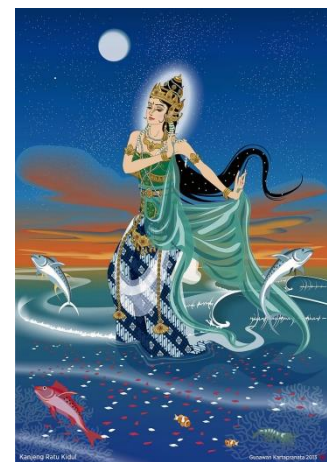

De eigenaar van de fabriek sigarettenfabriek (Dhr. Soemiran) begon een "Bed & Breakfast" in de omgeving van Popoh Beach. Naast fabrieksdirecteur was hij namelijk ook directeur van Development Soetera oceaan, die o.a. de Popoh stranden beheerde. Hij bouwde een guesthouse met daaromheen zo'n 3000 beelden, netjes geordend van groot naar klein. Het hoogste beeld is 9 meter. De beelden hebben allemaal een uniforme vorm. Een bewaker in een squat-houding met licht uitpuilende ogen, scherpe hoektanden en met een knuppel over de rechter schouder. Dit was ook het beeldmerk van het Retjo Pentung sigarettenmerk. Hij liet zich bij het vervaardigen van dit beeldmerk inspireren door de Dwarapala beelden uit het tijdperk van het Majapahit koninkrijk, een hindoe-boeddhistisch rijk van ca. 1293 tot ca. 1500, met als centrum Oost-Java.

Een Dwarapala is een deur- of poortwachter die vaak wordt voorgesteld als een krijger of vreesaanjagende reus, meestal bewapend met een wapen. Het statue van Dwarapala is een wijdverspreid architectonisch element in de gehele Hindoe en Boeddhistische culturen en wordt meestal rond een heilig gebouw geplaatst om kwaadaardige dingen te voorkomen. Op de afbeelding links een originele Dwarapala bij de Hindoeestaanse tempel Candi Penataran in Blitar (zie ook onze excursie nr 2 naar Blitar).

Verder is er nog een kleine expositie gewijd aan de Godin van de Zuiderzee Nyai Loro Kidul. Ze wordt ook Nyi Roro Kidul en Ratu Kidul genoemd; en zij wordt beschouwd als de meest belangrijke godin van Java. Haar karakter is van een zeer complexe aard die onder het fenomeen godin geplaatst kan worden. De vertaling van haar naam luidt Koningin van het Zuiden of de Zuidzee Godin; de Zuidzee is (de Indische Oceaan of Samudra Kidul) in de Javaanse en Soedanese mythologie. Jaarlijks worden in vele dorpen en plekjes langs de gehele Zuidkust van Java Nyai Loro Kidul festivals georganiseerd met ceremoniële "offerings". Hier heerst de traditie bij de lokale bevolking dat er nooit groen in de kleding of attributen mag voorkomen. Dit zou de woede van Nyai Loro Kidul opwekken, want groen is de geheiligde kleur die aan haar wordt toegewijd.

Soemiran Karsodiwirjo is inmiddels overleden en is hier op Padepokan Retjo Sewu begraven. Het complex wordt tegenwoordig slecht onderhouden. Zijn zoon Ismanu Soemiran is nu de voorzitter van de Vereniging van de Indonesische Cigarette Manufacturers Association (GAPPRI). Hij bekritiseert de beleidsplannen van de Indonesische regering met betrekking tot het verhogen van de accijns op sigaretten om zo het vele roken tegen te gaan. Momenteel is Indonesië het derde land dat de meeste sigaretten consumeert. 10 % van de inkomsten van de Indonesische regering bestaat uit accijns op tabak. Ook is de tabaksindustrie een belangrijke bedrijfstak en zorgt voor veel werkgelegenheid. Maar weegt dit op tegen de gevolgen van de volksgezondheid?

Pantai Coro

Coro strand ligt op 1,5 km ten oosten van Retjo Sewu. Om dit strand te bereiken, moeten we een pad naar boven en beneden lopen. Duur wandeling ongeveer 30 minuten. In de omgeving staan veel teak bomen. In de regentijd is het pad moeilijk begaanbaar. Maar de wandeling is de moeite waard. Het witte zand, het kristalheldere water en de achtergrond van een vrij dichte begroeiing maakt dit strand heel natuurlijk. De golven zijn kalm, zo kalm als de sfeer van het strand.

De naam van het strand is een beetje vreemd Coro betekent namelijk kakkerlak. Maar wees niet bang. Dit strand is vrij van kakkerlakken en in plaats daarvan kun je genieten van een prachtig uitzicht over de baai Popoh.

Marmer Tulungagung

Tulungagung als producent van marmer bestaat al sinds de Nederlandse tijd. Met name rond het dorp Besole tref je veel marmerindustrie. Dit gebied heeft enorme reserves aan marmer van een goede kwaliteit. Marmer is een rots afgeleid van kalksteen of dolomiet dat lange tijd aan hoge druk en temperatuur heeft blootgestaan en daardoor een metamorfose heeft ondergaan.

De rotsen zijn als het ware gekristaliseerd en zijn zeer stevig en compact. Extra mineralen als kwarts, talk, chloriet, amphibol, pyriet, pyroxene, hematiet en grafiet geven in het marmer een verscheidenheid aan kleurpatronen weer. Zo geeft bijvoorbeeld zuiver calsiët wit en geeft grafiet een roze kleur.

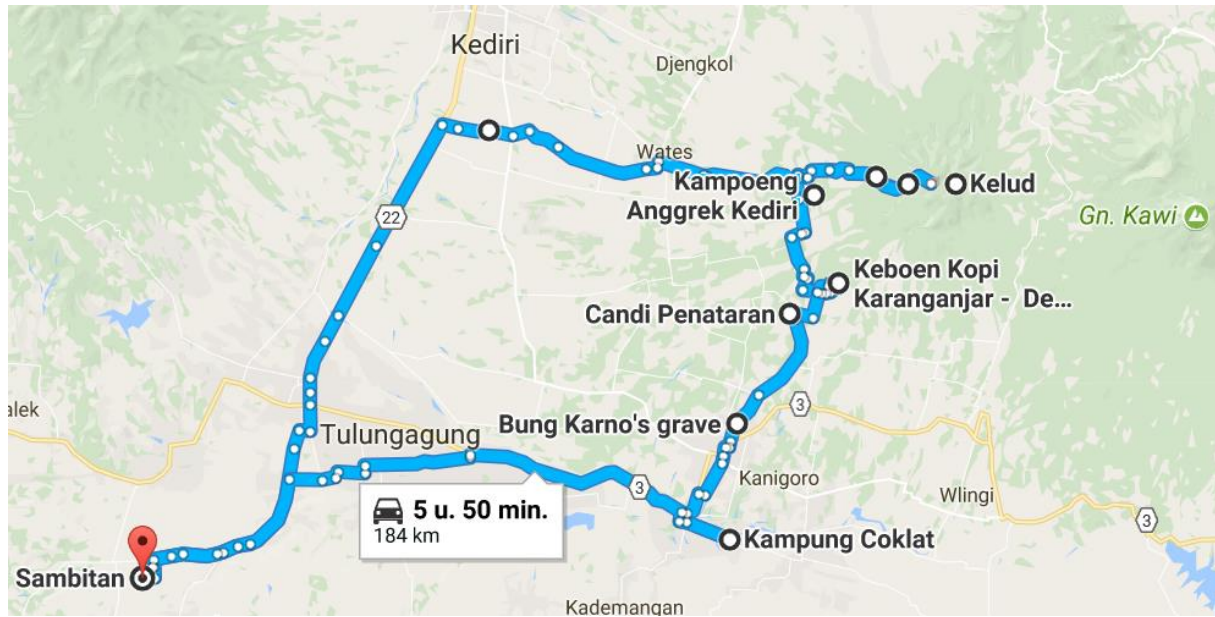
Marmer in de natuur zijn er verschillende soorten in de kleuren wit, grijs, zwart, rood en creme. Marmer wordt niet alleen in de vorm van gepolijste platen verwerkt maar wordt hier ook op ambachtelijke wijze verwerkt als tafelpoten, asbakken, wasbakken, lampen, beelden, grafstenen, sieraden etc. De professionaliteit waarmee dit gebeurd is zeer beroemd. We bezoeken met je een werkplaats en een aantal winkels waar je evt. souvenirs in marmer kunt kopen.

Bukit Jomblo (heuvel van de ongehuwden)

We eindigen onze trip op Bukit Jomblo (heuvel voor de singles). Deze naam wil echter niet zeggen dat dit een plek is voor mensen zonder partner. Integendeel. Hier komen veel jonge stelletjes. En dat is niet zo verwonderlijk. De ligging van de jomblo heuvel ligt op een behoorlijke hoogte, waardoor je het omringende natuurgebied goed kunt zien. Een mooie plek om een romantische selfie te maken. Met een bergachtige achtergrond bedekt met groene bomen creëer je een charmante foto. Alhoewel de heuvel Bukit Jomblo (heuvel voor de singles) genoemd wordt, kun je hier nog steeds ook met je partner, hehe, gefotografeerd worden.

Sambitan

Vertrek half 5, 120 minuten naar de Kelud.

We hebben bewust gekozen om vroeg in de ochtend te gaan met het oog op de drukte het uitzicht en de temperatuur. De reis gaat over een gladde asfaltweg, door prachtige natuur en langs dorpen en groene rijstvelden. Na 2 uur bereiken we de parkeerplaats bij de Kelud. Vandaar hebben we een schitterend uitzicht over de vulkaan. Vanuit de parkeerplaats is er een mogelijkheid om de vulkaan lopend dichterbij te benaderen.

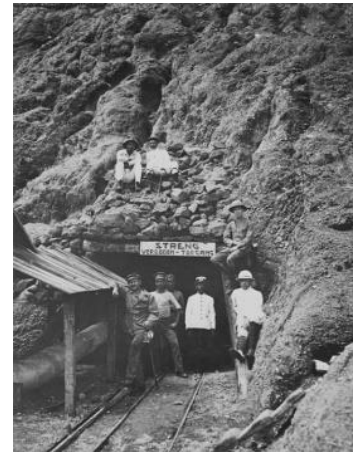
Warung Bu Tomo, parkeerplaats bij de Kelud.

Kelud

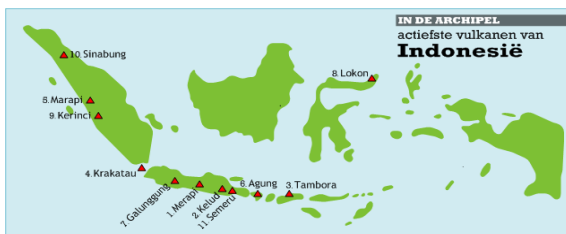
Sinds het jaar 1500 is melding gemaakt van ongeveer 30 uitbarstingen van de Kelud met meer dan 15.000 dodelijke slachtoffers en met grote schade in de wijde omgeving. De uitbarsting van 1000 n.Chr. is de eerste uitbarsting in de hele Indonesische archipel die historisch is beschreven. Dit komt omdat de Kelud in het koninkrijk van Kediri lag, wat destijds een van de machtigste rijken in de archipel was.

Een van de bekendste uitbarstingen is die van 1586 waarbij 10.000 doden vielen. Op 19 mei 1919 begon het kratermeer van de Kelud te koken en stroomde heet water en lava de dorpen in. Hierbij werden 104 dorpen vernietigd en kwamen 5000 mensen om. Na deze gebeurtenis werd de Vulkanologische Dienst van Indonesië opgericht. De eerste opdracht was het draineren van het kratermeer van de Kelud. Dit werd gedaan door het bouwen van een tunnelsysteem, dat in 1926 gereed kwam. Het volume van het kratermeer daalde van 78 miljoen m³ voor 1875, 40 miljoen m³ daarna, tot slechts 2 miljoen m³ na de drainage.

Een andere grote uitbarsting deed zich voor in februari 1990. Hierbij vielen ruim dertig doden en honderden gewonden. Op 16 oktober 2007 kondigden de Indonesische autoriteiten de hoogste waarschuwingsfase af. In een straal van 10 kilometer rond de vulkaan werden ruim 30.000 mensen geëvacueerd. Op 1 november van datzelfde jaar is de politie daarbij zelfs van huis tot huis gegaan om de bewoners te bevelen hun huis te verlaten. Veel mensen sloegen dit bevel echter in de wind of gingen weer terug om hun vee en gewassen te verzorgen.

Na de uitbarsting van 2007 is het kratermeer verdwenen en werd deze vervangen door een lavakoepel. De lava-koepel groeide dagenlang langzaam door totdat het een hoogte van ongeveer 280 meter en een diameter van 600 meter had bereikt. De koepel werd "Anak Kelud" (het kind van de Kelud) genoemd. Op de avond van 13 februari 2014 is de lavakoepel na een hevige explosie weer vernietigd. Het geluid van de explosie was nog te horen in steden als Solo, Yogyakarta en Purbalingga.

Een askolom steeg tot 10-15 km hoogte en vormde een pluim van 100 km lengte en breedte die over de Indische Oceaan dreef. Zware asregens tot op een afstand van 200 km.

Links: De Kelud behoort, na de Merapi op midden Java, tot de meest actieve vulkanen van Indonesië.

10 minuten naar

Agro Park Margomulyo

Drie jaar na de uitbarsting van de Kelud is de omgeving weer grotendeels hersteld. De hellingen van de Kelud zijn mooier en levendig dan ooit o.a. door de aanwezigheid van een bloementuin genaamd Agro Park Margomulyo.

Het gebied van ongeveer 2 hectare heeft een grote collectie van zeer mooie bloemen zoals orchideeën, chrysanten, kanna's, zonnebloemen, goudsbloemen, rozen, dahlia's en nog veel meer. Naast bloemen is het park ook voorzien van eenvoudige speeltoestellen voor de kinderen. Entree is 5.000 rupiah.

Voor bezoekers die honger hebben gekregen zijn in het park diverse kraampjes waar een verscheidenheid aan voedsel verkrijgbaar is waaronder het typische streekgerechten pecel Kediri. De prijzen zijn zeer schappelijk. Voor degenen die moe zijn van rondlopen, het park biedt een aantal tuinhuisjes, tuinstoelen en ook een hangmat welke door de bezoekers kunnen worden gebruikt.

En ook de liefhebbers van het maken van een selfie komen in het park volledig aan hun trekken. Op tal van plaatsen zijn plekken ingericht voor het maken van een foto welke vervolgens weer kunnen worden gedeeld via de diverse sociale media. De manager van het park zal blij zijn met deze propaganda. Maar natuurlijk niet tussen de bloemen. Want daar zal hij minder blij mee zijn.

20 minuten naar

Kampoeng Anggrek Kediri (Dorp Orchidee Kediri)

Kampoeng Anggrek ligt ook op de hellingen van de Kelud. Bezoekers kunnen er kennis van de orchideeenteelt opdoen en orchideeën kopen. Naast orchideeën zijn er andere planten te zien waaronder een groot veld met ananasplanten met daarin een reusachtige gorilla van mais. Het park heeft ook een collectie van verschillende soorten konijnen. Entree is 4.000 rupiah, parkeren 5.000 rupiah, open van 8:00-16:00 uur.

Greep uit de collectie:

Kijk op de website <https://kampoenganggrek.com/koleksi/> voor de hele collectie en de prijzen.

Er zijn veel soorten orchideeën verkrijgbaar. Veel exportkwaliteit orchideeën worden verkocht tegen groothandelsprijzen.

Dendrobium, bijvoorbeeld, varieert van Rp 25.000 - Rp 50.000. Grotere soorten variëren in prijs van Rp 75.000 - Rp. 110.000.

Verder zijn er potten, meststoffen, gereedschappen en een verscheidenheid aan andere producten verkrijgbaar.

In het informatiecentrum worden alle vragen met betrekking tot orchideeën kosteloos beantwoord.

40 minuten naar

De Karanganyar Koffieplantage

Voor liefhebbers van koffie en van oude koloniale gebouwen is dit een geschikte bestemming. Aanvankelijk werd deze koffieplantage opgericht en beheerd door de Nederlanders. Na de onafhankelijkheid van Indonesië werd de plantage beheerd door de grootvader van de huidige beheerder de heer Wima Brahmantya. Wima's grootvader was in de Nederlandse tijd de hoofd-werknemer van de plantage.

Sinds eind 2014 is Wima begonnen met de restauratie van de plantage en de gebouwen. Een aantal van de Nederlandse gebouwen zijn nog steeds intact. Bezoekers betalen 5000 rupiah en kunnen daarvoor genieten van de schoonheid van de gebouwen, het park, de speeltuin, de dieren, een crossbaan, de musea en nog veel meer.

Links: Arbeiders van de koffieplantage tijdens het opruimen van de asregen na een uitbarsting van de Kelud (1907-1931)

Rechts: De Koffieboomstraat waar bezoekers kunnen wandelen langs de koffieplanten.

Karanganyar heeft verschillende gebouwen. Het hoofdgebouw is het logihuis wat oorspronkelijk Nederlands was. Bung Karno (Vader Soekarno) heeft hier meerdere malen gelogeed. Verder zijn hier aanwezig een café waar natuurlijk koffie gedronken kan worden, een erfgoed-museum, een kantoor en de fabriek. Er zijn een aantal gastenverblijven welke evt. door bezoekers kunnen worden gehuurd. De kamers worden ook gebruikt door buitenlandse vrijwilligers die werken op de plantage.

De Karanganyar Koffie, direct vanuit de plantage op de helling van Kelud. Lekker genieten in "Onze Grootouderscafe" en/of meenemen als souvenir om thuis nog een keer lekker na te genieten.

20 minuten naar

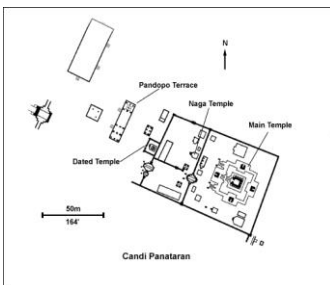
Candi Panataran

Candi Panataran (Tempel van Hernieuwing) of oorspronkelijke naam Candi Palah is een tempelcomplex van Hindoeïsme van Hindu Siwaitis. Het complex is het grootste Hindoe complex op Oost-Java, daterend uit de periode tussen 1197 en 1454. De reliëfs vertellen het Ramayana-verhaal. De Ramayana is een omvangrijk epos uit India. Samen met de Mahabharata vormt het een belangrijke culturele hoeksteen van het hindoeïsme.

De tempel is gewijd aan de god Shiva en is minstens 300 jaar in gebruik geweest, van de 12e tot de 15e eeuw. De meeste gebouwen die nu nog te zien zijn, zijn echter gebouwd in de gouden eeuw van Majapahit (=14e eeuw). Het complex werd in 1815 ontdekt door Sir Thomas Stamford Raffles, die luitenant-gouverneur-generaal was in de Britse koloniale periode in Indonesië op dat moment.

De indeling van de tempel is vergelijkbaar met die van de hedendaagse Balinese pura. Een aantal kleine gebouwen staan verspreid binnen een ommuurde binnenplaatsen, met de grootste en belangrijkste tempel achter in het complex. Het tempelcomplex heeft een oppervlakte van 12.946 vierkante meter. Het complex is verdeeld in drie binnenplaatsen, welke door muren worden gescheiden. Achter de hoofdtempel aan de oostkant is een rivier die in de berg Kelud stroomt.

Aan de poort aan de noordwestzijde van het tempelcomplex staan twee Dwarapala beelden (poortwachters) met daarop in het Javaans de jaartallen 1242 Saka of 1320 AD in onze jaartelling *) Door lokale mensen worden dit soort beelden ook wel Retjo Pentung genoemd. (Zie ook uitleg bij excursie nr 1 Padepokan Retjo Sewu). Op basis van de jaartallen concludeerden historici dat het gebouw van de tempel van Palah als staatstempel werd ingewijd tijdens het bewind van koning Jayanegara van Majapahit.

Tussen de twee beelden van de Dwarapala, is een trap naar de eerste binnenplaats. Hier bevinden zich ongeveer 6 overblijfselen van voormalige gebouwen waarvan er 2 niet meer zodanig herkenbaar zijn.

*) De voorloper op de huidige Javaanse kalender was gebaseerd op de Saka kalender, een hindu kalender die in het jaar 78 na Chr begon. Die was net als onze Gregoriaanse kalender een zonnekalender, maar liep constant 78 jaren achter op de Gregoriaanse. Hierin komt verandering wanneer sultan Agung Hanyokrokusumo van het Mataram koninkrijk op 8 juli 1633 besluit dat de Javaanse kalender op 1 Sura 1555 begint. Dit werd berekend door het jaar 1633 af te trekken met 78.

Bale Agung (grote hal). Een belangrijk gebouw is de Bale Agung, links. Dit gebouw werd gebruikt voor bijeenkomsten van de priesters net zoals bij de tempels in Bali. Bale Agung was een rechthoekig gebouw met een grootte van 37 X 18,84 m² en een vloerhoogte van 1,44 meter. De muren en het dak van het gebouw zijn er niet meer. Alleen de vloer is nog intact. Op de vloer zijn nog enkele stenen die waarschijnlijk dienden als fundering voor de houten palen die het dak ondersteunden.

De gehele vloer was van steen, versierd met draken, om de muren van de vloer gedraaid en het hoofd rond de hoeken van de vloer. In het midden van elke kant is een trap geflankeerd door twee Mahakala beelden. Een aantal Mahakala beelden staan er nog steeds.

Tempat Tinggal Pendeta (Priesterhuis). Het gebouw dat aan de noordkant ligt, parallel aan de Bale Agung, wordt beschouwd als de woonplaats van de pastoor. Van dit gebouw zijn alleen nog wat restanten te zien.

Batur Pendopo (Pendopo terras). Dit gebouw ligt ten zuidoosten van Bale Agung, net achter het priesterhuis. Net zoals bij de Bale Agung, is alleen de stenen vloer nog aanwezig met een oppervlakte van 29,05 x 9,22 m² en een hoogte van 1,5 meter. De omliggende muren van de vloer zijn versierd met reliëfsverhalen. Er wordt vermoed dat in dit gebouw religieuze ceremonies plaats vonden. Dit gebouw dateert uit 1297 Saka 1375 AD.

Van de overige gebouwen op de eerste binnenplaats resteren slechts een aantal rode bakstenen. Waarschijnlijk zijn dit restanten van de fundering voor de houten pijlers van een aantal houten gebouwen. Het aantal gebouwen is niet bekend

Ongeveer 8 m ten oosten of aan de achterkant van de Batur Pendopo staan stenen muren die van noord naar zuid lopen. Aan het zuidelijke uiteinde is er een voormalige poort met kleinere Dwarapala-beelden die leiden naar de centrale binnenplaats. Op een van de beelden staat het jaartal 1214 Saka (1319 AD). In het midden deze binnenplaats staan nog de restanten van 7 voormalige gebouwen, gemaakt van rode

bakstenen en andesiet steen. Van de zeven voormalige gebouwen zijn er zes niet meer zodanig herkenbaar. Het is niet bekend of de centrale binnenplaats ooit omringd was door een muur. De muur rondom het hele Panataran complex is ook verdwenen.

Candi Angka Tahun.(Tempel met het jaartal). Dit tempelgebouw ligt ongeveer 20 m. ten oosten van Batur Pendapa en is helemaal vervaardigd van andesiet steen. Bij de ingang staat het jaartal 1291 Saka (1369 AD). Deze tempel is het symbool geworden van het hele Panataran complex. Lokale mensen zijn meer bekend met de naam Candi Brawijaya, omdat dit gebouw gebruikt wordt als symbool van Brawijaya Kodam, een commando-eenheid van het Indonesische leger.

Anderen noemen het de Ganesha Tempel, want in de tempelkamers staan beelden van Ganesha (god met het olifantenhoofd). De ingang van Candi Angka is naar het westen gericht. Op de voorzijde, links en rechts van het tempelgebouw staan een aantal beelden. Om de deur te bereiken is er een stenen trap met 'tumpale' decoratie in de vorm van bloemen. Binnen in de tempel zijn er kamers (garba griha), met beelden van Ganesha.

Boven de deur is een kala-makara-ornament met de genoemde jaartallen. Aan de muren aan de andere drie zijden zijn nissen met valse deuren, eveneens met kala-makara ornamenten. Kala-Makara, is een standaard decoratie voor dergelijke klassieke Javaanse tempels en betekenen boskoning. Ze dienen ervoor om de boze geesten af te schrikken.

Het dak van de tempel is versierd met levendige decoraties, met rechthoekige pieken. Aan de bovenzijde van de kamer van de tempel op de stenen omslag is een 'Surya' reliëf zichtbaar. Een cirkel omringd door een straal met verticale streepijnen die meerdere evenwijdige driehoeken vormen. Het 'Surya Reliëf' is het symbool van het Majapahit Koninkrijk. Je vindt het ook in andere tempels in Oost-Java in een licht gevarieerde vorm.

Candi Naga (Tempel van de draak). Dit gebouw heet Draak tempel omdat het omgeven is door een draakvormige decoratie. Het tempelgebouw heeft een omtrek van 4,83 X 6,57 m. met een hoogte van 4,70 m. Het is ook gelegen in de

centrale binnenplaats. Het gehele gebouw is gemaakt van andesiet steen. Net als de Candi Angka Tahun, is de ingang aan de westzijde. Om de deur te bereiken is er een stenen trap, ook versiert met 'tumpal'.

Aan de rechterkant van de trap staat een beeld met een pentung (knuppel). Het bestaande gebouw is het resultaat van een restauratie in 1917 en 1918. De restauratie betrof alleen het onderste deel van het gebouw. De houten dakdelen zijn vergaan.

Op de muren rond het gebouw staan negen figuren afgebeeld, in elke hoek en in het midden van de muren. Deze negen figuren ondersteunen het lichaam van de draak die de bovenkant van het gebouw omringt. Onder de sculpturen van deze figuren is een medaillon. Een cirkel met daarin een combinatie van een blad of bloem en reliëfs van verschillende soorten dieren. Helaas is de betekenis van dit reliëf niet beschreven. De functie van Naga Tempel was waarschijnlijk een opslagplaats van ceremoniële voorwerpen die behoren tot de goden

De derde binnenplaats werd oorspronkelijk door een noord-zuidmuur begrensd en met in het zuiden een voormalige poort, bewaakt door Dwarapala beelden. In deze binnenplaats waren minstens 9 gebouwen. Twee gebouwen zijn geïdentificeerd waaronder de hoofdtempel. De overige 7 gebouwen zijn nog ruïnes en niet nader onderzocht.

Candi Utama, Induk. (Hoofd Tempel, Ouder). Deze tempel is het grootste gebouw op dit complex. Het gebouw ligt in het achterste deel (oost), wat als een heilig deel wordt beschouwd. Het tempelgebouw bestaat uit drie terrassen met een totale hoogte van 7,19 m.

Het eerste terras is een vierkant met een diameter van 30.06 meter. In het midden van de vier zijden is er een gedeelte dat ongeveer 3 meter uitsteekt. Om naar het eerste terras te gaan, zijn er twee trappen. Aan beide zijden van de trap is een Dwarapala met het jaartal 1269 Saka (1347). Langs de terrasmuur zijn sculpturen aangebracht.

Het tweede terras is kleiner dan het eerste. De bezoekers kunnen rond het gebouw lopen. De muren vertonen verhalen met de beelden van de Ramayana en Krisnayana, afgewisseld met een ornament in de vorm van een medaillon. Op dit terras is een trap naar het derde terras.

Het derde terras is bijna vierkant. In de muren zijn gevleugelde draken met licht opwaartse hoofden en gevleugelde leeuwen met geruiste achterpoten en opgeheven voorpoten gegraveerd. De beeldhouwwerken op dit terras dienden naast het vullen van het lege veld ook als pilaar.

Tijdens de sloop van de derde terrasvloer, in het kader van restauratie, bleek dat in het midden van de vloer een vierkant van rode baksteen is gemaakt. Op basis van deze bevindingen denkt men dat het oorspronkelijke gebouw van Panataran Tempel van rode baksteen was gemaakt. Door een verbouwing is het originele gebouw bedekt met andesiet steen. Deze verbouwing heeft waarschijnlijk in de Majapahit tijd plaats gevonden.

Het derde terras is verder leeg. Hier zou de tempel moeten hebben gestaan maar deze is tot nu toe niet succesvol gereconstrueerd. Dit omdat niet alle delen van het gebouw gevonden zijn.

Prasasti Palah (Palah Inscriptie). Ten zuiden van de hoofdtempel staat een steen met opschrift. Dit opschrift, geschreven in oud Javaanse schrift is gedateerd 1119 Saka (1197) en is gemaakt in opdracht van koning Srengga van het koninkrijk Kediri. Het opschrift maakt onder andere melding van de inhuldiging van een land ter wille van Sira Paduka Batara Palah. Vandaar de oorspronkelijke naam van het complex Candi Palah, (tempel van Palah). De datum 1119 geeft aan dat de bouw van de oorspronkelijke Palah tempel en de overgang naar de Panataran tempel ruim 250 jaar in beslag heeft genomen. Van 1197, het koninkrijk van Kediri tot 1454, het Majapahit koninkrijk. Bijna alle nog aanwezige gebouwen komen uit de regeerperiode van de Majapahit-koningen. Waarschijnlijk zijn de oudere gebouwen (uit de Kediri-periode) al lang geleden verloren gegaan.

Er zijn nog twee andere (resten van) gebouwen buiten het Panataran complex die nog iets te maken hebben met de Panataran-tempel. Ten zuidoosten van het complex een vijver of bad uit 1337 Saka (1415 AD) en een 'petirtaan' bad (badplaats), vrij groot, gelegen ongeveer 200 meter ten noordoosten van het tempelgebied.

Bron: http://candi.perpusnas.go.id/temples/deskripsi-jawa_timur-candi_panataran_27

30 minuten naar

Bung Karno Museum, Library Blitar en Bung Karno's graf, Makam Bung Karno

Ja, Blitar is de thuisstad van Sukarno - de 1e president van Indonesië.

Soekarno of Sukarno, geboren als Koesno Sosrodihardjo (Soerabaja, 6 juni 1901 – Jakarta, 21 juni 1970) was de eerste president van de Republiek Indonesië. In Indonesië werd hij meestal Bung Karno genoemd (vaak samen met Mohammed Hatta, die Bung Hatta genoemd werd; Bung is een eretitel zoals "Vader des vaderlands", het betekent "Vader van de Indonesiërs" en volgt daarmee een oude Javaanse traditie).

Soekarno's vader, Raden Soekemi Sosrodihardjo, een Javaan, was onderwijzer op een lagere school. Zijn moeder, Ida Ayu Nyoman Rai, was Balinese.

De jonge Soekarno in zijn HBS tijd (1916)

Soekarno ging eerst naar de Javaanse lagere school (Sekolah Dasar Jawa), daarna naar de Europeesche Lagere School van Nederlands-Indië tot 1915. Hij volgde daarna de hogereburgerschool tot 1920. Nadat hij geslaagd was, ging hij naar Bandung waar hij aan de Technische Hoogeschool studeerde. In 1925 studeerde hij bij professor Wolff Schoemaker af als ingenieur in de architectuur. Hierna was hij korte tijd werkzaam als architect te Bandung.

In 1927 richtte hij, samen met leden van de Algemene Studieclub de Partai Nasional Indonesia, de Indonesische Nationalistische Partij (PNI) op. In de jaren twintig en dertig sloot Soekarno zich aan bij het verzet tegen de Nederlandse overheersing; hierin ging hij een steeds prominentere rol spelen.

Soekarno was nationalist en streefde naar onafhankelijkheid van Nederlands-Indië in de vorm van de republiek Indonesië met Jakarta als bestuurlijk centrum. Om die reden werkte hij in de Tweede Wereldoorlog samen met de Japanners om zo na de Japanse bezetting de macht over te kunnen nemen. Door de Indonesiërs werd de inval van Japan in 1942 aanvankelijk als bevrijding van de Nederlandse koloniale overheersing gezien. De Japanse autoriteiten sloten veel Nederlanders op in interneringskampen. Indonesische mannen werden als dwangarbeider ingezet.

Vele tienduizenden Javanen en Nederlanders werden als dwangarbeiders (romusha) gebruikt in door Japan bezette landen in Zuidoost Azië. Het merendeel overleefde de harde dwangarbeid niet.

Soekarno en Hatta werkten voor de Japanse organisaties in Indonesië. In Nederland werd dit negatief uitgelegd. Voor Nederland stond een terugkeer naar de kolonie Nederlands-Indië voorop. De Japanse bezetting vanaf 1942 zou de macht van de Nederlanders voorgoed ongedaan maken. Soekarno werd het symbool van de nieuwe staat Indonesië. Hij speelde een belangrijke rol in de organisatie van de ongebonden landen, dit waren de voormalige westerse koloniën in Afrika en Azië die in de Koude Oorlog niet tot het westerse kamp en niet tot het communistische machtsblok wilden behoren. Symbool hiervan werd de conferentie van ongebonden landen in Bandung in 1955.

Op 15 augustus 1945 gaf Japan zich over aan de geallieerden. Aangezien er nog geen geallieerde troepen in Indonesië aanwezig waren kregen de Japanners van de geallieerden orders om de status quo te handhaven tot deze arriveerden. Terwijl Soekarno en Hatta en de oudere groep nationalistes terughoudend waren, wensten republikeins gezinde jongeren ('Pemuda'), onmiddellijke onafhankelijkheid. Soekarno werd door de Pemuda onder druk gezet om op 17 augustus 1945 de Republiek

Indonesia uit te roepen. Het proclameren van de onafhankelijkheid leidde tot een revolutionaire situatie. Japan had weliswaar gecapituleerd, maar omdat er in de daarop volgende weken nog geen geallieerde troepenmacht in zicht waren, ontstond er een machtsvacuüm. Dat werd eerst opgevuld door nationale comité's en vervolgens vooral door de revolutionaire jongeren. Het mondde uit in een uiterst gewelddadige revolutionaire explosie, een poging tot afrekening met alles wat zweemde naar enige vorm van buitenlands gezag, of dat nu Japans, Brits of Nederlands was. Toen een geallieerd vlooteskader in de baai van Batavia verscheen en de eerste Britse troepen landden, kwam het tot massale gewelddadigheden, waarbij onder Indo-Europeanen, Nederlanders, en van pro-Nederlandse gezindheid verdachte Indonesiërs en Chinezen grote aantallen doden vielen.

Soekarno werd de eerste president van het onafhankelijk geworden Indonesië; Hij voerde een sterke politiek om de vele volkeren in Indonesië samen te binden. Hij ontwikkelde een nieuwe staatsideologie: de Pancasila. Naar het idee van een moderne veelvolkerenstaat probeerde Soekarno het nieuwe eilandenrijk om te vormen tot een centraal geleide staat met Jakarta als politiek en bestuurlijk centrum. In de Pancasila werd de scheiding tussen kerk (de islam) en staat (het bestuur) geregeld. Soekarno was een duidelijk voorstander van een seculiere staat waarin de islam niet de boventoon zou voeren. In Indonesië vond er een felle discussie plaats over de rol van de islam in

het nieuwe Indonesië, met name in Atjeh, West-Java en Zuid-Celebes ontstonden islamitische groeperingen die hiertegen gewapend strijd leverden.

Vanaf 1958 kwam Indonesië in dictatoriaal vaarwater. De oppositiepartijen Masjoemi (islamitisch) en PSI (sociaaldemocratisch) werden uit het parlement gezet. In 1959 nam Soekarno zelf het premierschap over.

In 1963 werd Indonesië een geleide democratie en liet Soekarno zich tot president voor het leven benoemen. Met buurland Maleisië, dat hij ervan beschuldigde de islamitische krachten in zijn land te steunen, kwam het bijna tot een oorlog. Deze campagne werd door Soekarno "de Konfrontasi" genoemd. Mede door gebrek aan steun bij de westerse landen verloor Indonesië het conflict met Maleisië dat door Engeland, Australië en de Verenigde Staten werd gesteund.

Op 2 oktober 1965 vond in Jakarta de Untung-putsch plaats (in Indonesië vaak G-30-S of G-30-S/PKI genoemd, van Gerakan 30 (tiga puluh) September, de "30 september-beweging"). Luitenant-kolonel Untung was de bataljons-commandant van de paleiswacht. Een door hem geleide groep officieren ageerde tegen de in hun ogen corrupte legerleiding. De legerleiding, bestaande uit de Raad van Generaals, bepaalde verregaand het economische leven en maakte zich schuldig aan corruptie en een weelderige levensstijl. Bij de putsch werden zeven generaals, onder wie generaal Yani ontvoerd en vermoord.

De Indonesische Communistische Partij Partai Komunis Indonesia (PKI) was geen partij in deze staatsgreep, maar was wel op de hoogte van de coup. De PKI stelde zich echter neutraal op om niet de verdenking op zich te krijgen.

De Untung-putsch was voor de legerleiding een kans om de macht te grijpen en met haar oude vijanden, de communisten van de PKI, af te rekenen. Het hoofd van de militaire inlichtingendienst, Generaal Soeharto nam de plaats in van de vermoorde stafchef Yani, en had feitelijk de macht in handen. Het politieke spel kende echter nog een derde partij die lang verzwegen is. Marshall Green, ambassadeur van de Verenigde Staten in Indonesië, speelde hierbij een belangrijke en zeer omstreden rol.

Marshall Green (links) met President Johnson (rechts).

De VS wilden onder president Johnson Indonesië in de Koude Oorlog als grondstoffen-leverancier en bondgenoot in Zuidoost-Azië behouden en wilden een niet-communistisch tegenwicht in deze regio.

De toen al jaren voortdurende Vietnamoorlog speelde hierbij een belangrijke rol. De Verenigde Staten wilden vooral voorkomen dat in Indonesië hetzelfde zou gebeuren als in Vietnam. Zo raakte de CIA direct betrokken bij de staatsgreep van Soeharto.

In het halfjaar na de Untung-putsch voltrok zich in Indonesië een massaslachting die in geen enkele verhouding stond tot de moord op zes generaals. Naar schatting 500.000 tot 1.000.000 Indonesiërs hebben bij deze onderlinge afrekeningen het leven verloren. Vooral op Bali en Centraal- en Oost-Java vielen zeer veel slachtoffers. Deze massaslachting is lange tijd verzwegen in en buiten Indonesië. Door opening van de CIA-archieven is er meer bekend over de omstreden rol van de Amerikanen bij het aan de macht komen van Soeharto.

De gezondheid van Soekarno begon inmiddels af te takelen en in het voorjaar van 1966 moest Soekarno de macht definitief overdragen aan generaal Soeharto. In 1967 raakte hij ook formeel alle macht kwijt. Hij werd onder huisarrest geplaatst tot hij in 1970 op 69-jarige leeftijd overleed.

Het stoffelijk overschot van de president werd op 22 juni 1970 overgevlogen naar Blitar. Daar had hij een residentie "Istana Gebang". Hier woonden zijn zus en zijn ouders. Ook Soekarno zelf verbleef hier enige tijd

Tien jaar na zijn dood leek het de Indonesische regering gepast om het graf van Soekarno een waardig aanzien te geven. Dit als gebaar naar de vele Soekarno-aanbidders, want Soekarno's rustplaats is uitgegroeid tot een pelgrimsoord waar wekelijks honderden mensen naar toe trekken. Het grafcomplex kreeg een Hindoe-Javaanse symboliek, echter met een Islamitische inslag. De cungkup (grafhuis) werd gebouwd in de joglo-stijl, dat wil zeggen naar model van een Javaanse pendopo agung. Dat is de plaats waar vergaderd wordt, waar bruiloften plaatsvinden of voornamelijk gasten worden ontvangen.

Het lichaam van Soekarno wordt geflankeerd door het graf van zijn moeder Ida Aju Njoman Rai en dat van zijn vader R. Soekeni Sosrodihardjo.

Volgens zijn laatste wens is aan de noordkant van het grafhuis een Waringin (Treurvijs, Ficus benjamina of heilige boom) geplant. Op een eenvoudige grafsteen staat geschreven: "Hier ligt Bung Karno".

25 minuten naar

Kampung Coklat

Ken je het verhaal van Hans en Grietje? Hier niet het verhaal van Hans Christian Andersen maar van de heer Chalid. Hij is een lokale cacao-boer die zijn chocoladefarm "Kampung Coklat" (chocoladedorp) noemde.

In dit dorp kun je onder een chocoladeboom verschillende chocolade-producten proeven.

Geniet van de smakelijke ervaring..

Zodra je de Kampung nadert komt je de geur van chocolade al tegemoet. Om naar binnen te mogen dien je wel een entreeprijs van 5000 rupia te voldoen.

Eenmaal binnen in de Kampung dan tref je daar winkels aan die verschillende producten van chocolade aanbieden zoals chocoladeijs, chocoladepopcorn, bruine noedels en nog veel meer. Voor degenen die niet alleen voor het snoepen komen zijn er ook nog veel andere activiteiten te beleven.

Naast het ontspannen genieten van een maaltijd en een drankje gemaakt van chocolade, kun je ook het proces van de bonteelt en het verwerkingsproces van boon tot chocolade zien. De kwekerijactiviteiten zijn echter seizoensgebonden en dus niet altijd te zien.

Er is ook een kookklas waar je kunt leren om chocolade te versieren of te verwerken tot alles wat je maar wilt.

En voor wie dol is op fotograferen. Binnen de kampung is o.a. een garage met auto's en antieke motoren uit het verre verleden.

En vergeet tenslotte niet wat Indonesische chocolade als souvenir mee te nemen.

80 minuten naar Sambitan.

Totale reistijd gehele tour 6 uur.

Batik Tulungagung

Batik betekent in het Javaans: met figuren betekende of beschilderde (gebatikte) katoenen stof, in tegenstelling tot de uit gekleurde draden in ruiten of strepen geweven stof. Met een stempel of met een gietkannetje worden er met hete was patronen gemaakt op een doek. Het doek wordt gekleurd, met de hand of in een dompelbad en de kleurstof hecht niet op de gestolde was. Deze is te vettig. Daarna wordt de stof gefixeerd om de kleuren "kleurecht" te maken. Om de gestolde was te verwijderen wordt het doek gewassen en gekookt. Batikken behoorde tot de huiselijke arbeid van de Javaanse vrouwen.

Tulungagung heeft een lange geschiedenis van batik. Tulungagung heette van oorsprong Bonoworo of Mrowo. Maar sinds de opkomst van het Majapahit-koninkrijk dat het grondgebied van zijn macht uitbreidde, werd de naam veranderd in Tulungagung. In die tijd leefden de soldaten en families van het Majapahit Kingdom in Bonoworo en zij introduceerde er de batik kunst.

In Tulungagung zijn batikcentra in diverse dorpen verspreid waaronder Sembung en Majan. De charme van Tulungagung batik ligt in de moed om felle, heldere kleuren te gebruiken in combinatie met bruin of zwart. Eigenlijk is het motief van Tulungagung batik niet veel verschillend van batik afkomstig uit andere delen van Java. Een aantal typische

Tulungagung motieven zoals "Gringsing", "Ungker" en "Lereng" worden nu ook in andere streken gebruikt. Naast deze drie bekendste motieven zijn er nog zo'n 86 andere motieven die eigendom zijn van ambachtslieden in Tulungagung.

Gringsing Motif. Het woord Gringsing komt voort uit het woord 'Gering', dat ziek betekent ziek en Sing betekent niet. Dus Gringsing betekent niet ziek of tegen ziekte. Men geloofde met dit motief ziekte te kunnen genezen. Dit is een oud motief geïnspireerd door Patola kleding die afkomstig is uit India. Het motief lijkt op die van slangenhuid en het wordt meestal gebruikt als achtergrond.

Ungker Motif. Ungker is een cocon worm die in de maanden november/december (overgang van droge naar regentijd) in de teakbomen leeft. In het regenseizoen eten de rupsen de teakbladeren. Maar inwoners rond het bos zijn alleen dankbaar voor deze plaag want deze cocons worden door hen graag gegeten.

De kleur van de cocon is lichtbruin tot zwart en het Batik Ungker motief heeft wel wat weg van een bord vol Ungker cocons

Lereng Motif. Lereng betekent helling. Volgens een legende moest de koninklijke familie uit Surakarta vluchten naar de bergen en kreeg de Sultan bij het kijken naar de hellingen de inspiratie voor het Lereng motief. Het is een van de verboden motieven van Larangan, die oorspronkelijk alleen koninklijke families mochten dragen. Maar tegenwoordig kunnen Lereng motieven door iedereen worden gedragen op enkele heilige motieven na.

Tulungagung heeft drie specifieke soorten batik waar de streek om bekend staat, namelijk Batik Bangoan, Batik Majanan en Batik Kalangbret.

Batik Bangoan, motief meestal ruw en donker zoals, sekar jagat, dominerend donkerblauw met donkerbruin.

Batik Majanan, het motief is rustiger, met een basis van het gringsing motief en buketan- (bloemen) in het midden. De basiskleur van de motieven is bruin (soga) gecombineerd met blauw, donkerblauw, geel, violet en/of rood.

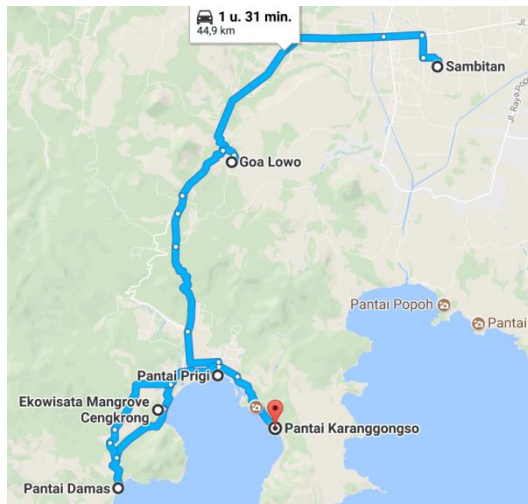

Batik Kalangbret of Batik Kalambretan heeft meer gevarieerde motieven en veel motieven uit andere regio's. Een van de motieven van Batik Kambretan is het Kotongan-motief (wat betekent: leeg) lege motieven in de vorm van Melinjo bloemen.

Batik centra in Tulungagung:

Batik Baronggung,
Batik Yunar,
Atik Gajah Mada en
Satrio Manah

Goa Lowo Trenggalek

Goa Lowo of vleermuizengrot. Volgens het verhaal was er in 1931 een man genaamd Lomedjo die in de jungle op zoek was naar een geschikte plek om te bidden. Hij vond een plek bij een kleine grot aan een meertje. Hij noemde het meertje Kedung biru (blauwe zwembad). Het meertje ligt ongeveer 600 meter ten oosten van de Goa Lowo en wordt nog steeds gebruikt als meditatieplek. Tijdens het bidden kreeg Lomedjo een visioen van een veel grotere grot waarin veel dieren verborgen zaten. Op een dag ontdekte hij deze grotere grot en omdat er veel vleermuizen in woonden noemde hij het Goa Lowo.

In 1985 hebben twee onderzoekers uit Frankrijk, Gilbert Mantovani en Kingston Kho, de grot onderzocht en uitgeroepen tot de grootste en langste grot in zijn soort in Zuidoost-Azië.

Tegenwoordig is de grot door een brug en verlichting eenvoudig toegankelijk zodat iedereen kan genieten van de schoonheid van de duizenden jaren oude stalactieten en stalagmieten gehuld in sfeervolle verlichting.

Een stalactiet ontstaat op de plaats waar de waterdruppels door het dak van de grot sijpelen, een stalagmiet op de plaats waar de druppels op de bodem vallen. Zij groeien enkele centimeters per eeuw. Als stalactiet en stalagmiet elkaar raken ontstaat een zuil.

Om bij de ingang te komen moeten we vanuit de parkeerplaats via een bruggetje een riviertje oversteken. Rondom zie en ruik je de teakbomen. Na het passeren van de brug wordt je begroet door een beeld van een vrouw met vleermuizenvleugels. Bewoners in de buurt noemen dit beeld Sri Ratu Lowo, de koningin van al de vleermuizen in deze grot. Twee andere beelden, Lowo Cakra (discus) en Lowo Gada (knots) staan haar terzijde.

De lengte van Goa Lowo is ongeveer 2 km waarvan zo'n 850 meter is verkent en kan worden bezocht. De resterende 1.150 meter is vrij onbekend en mysterieus. Om het te verkennen moet je de 10 meter diep gelegen ondergrondse rivier induiken.

De grot heeft een breedte van 50 meter en een hoogte tussen 20 en 50 meter. In de grot bevinden zich twaalf zeer grote ruimtes en deze zijn goed toegankelijk door de lange 850 meter lange brug. Deze loopt van het begin van de grot tot aan het einde. In het midden is er een grote ruimte wat zich uitstekend leent voor een korte pauze. Aan het einde van de brug kun je nog genieten van het zonlicht wat door een gat in het plafond naar binnen schijnt. Naast dit gat kun je duizenden vleermuizen zien hangen en ruiken.

Let bij het verlaten van de grot op de rotsen. Een aantal daarvan lijken op dieren of andere levende wezens. Zo ligt bij de uitgang een grote rots welke op een schildpad lijkt en zijn er andere rotsen die lijken op een leeuw, een paar benen en nog veel meer.

Toegangsprijs Rp 7.500 per persoon op weekdagen en Rp 10.000 tijdens de weekenden en de vakanties,

Pantai Prigi.

Pantai Prigi is een strand aan de zuidkust van Java aan de Indonesische Oceaan. Naast een druk bezochte toeristische attractie, is Prigi ook de grootste vishaven van de zuidkust van Java.

Velen die aan de zuidkust van Java denken, denken aan een mystieke sfeer en gevaarlijke golven. Er zou zelfs een verbod zijn om groene kleding te dragen wanneer je het gebied bezoekt. Maar weest gerust. Je hoeft nergens bang voor te zijn en draag gerust groene kleding. De Godin van de Zuiderzee Nyai Loro Kidul heeft een zwak voor Prigi en houdt zich hier rustig.

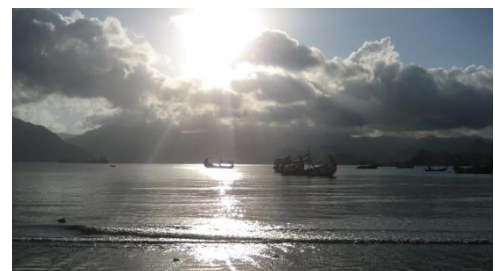

Prigi heeft een wit zandstrand en er is geen plek aan de zuidkust van Java waar de golven zo rustig zijn dan hier. Dit komt omdat Prigi in een baai ligt en door een natuurlijke dam in de vorm van een groene koraalheuvel voor de kust. Vanwege dit kalme water is Pantai Prigi geliefd bij ouders met kinderen. Ze hoeven zich geen zorgen te maken over de kinderen. Lekker zitten op het strand en genieten van de zon, de koele wind en de heerlijke vis.

Vanuit het strand kun je allerlei boottochtjes maken en zo een aantal interessante plekken bezoeken zoals de Jembatan Reog (pier), Pulau Mutiara (onbewoonde rots niet ver van Prigi Beach) en Goa Merahan (rode grot, een soort nis in een klif voor de kust).

Het mooiste moment is wanneer de zon ondergaat. Het rustige strand, de zee met de vertrekkende vissersbootjes gecombineerd met de ondergaande zon geeft een schoonheid en rust waar iedere bezoeker van zal genieten.

Een bezoek in de vroege ochtend aan de visveiling (TPI) is zeker de moeite waard. Dan komen de bootjes na een nacht vissen weer binnen met hun vangst en deze wordt op de veiling verhandeld. Een drukte van belang. Hier kun je het proces van onderhandelingen zien die je wellicht nog nooit op andere markten hebt gezien. Er is veel vis te koop tegen een lage prijs. Je moet wel de geur van vis voor lief nemen maar wat kun je anders verwachten op een vismarkt.

Ieder jaar wordt door de lokale vissers de Sembonyo Larung Ceremonie gehouden. Deze wordt gehouden in "SELO" (van de javaanse kalender), een maandag in de elfde maand. De uitvoering wordt gedaan door vissers en de boerengemeenschappen om de voorouders te eerbiedigen die bijgedragen hebben tot de ontginning van de Prigi-baai (wat een ondoordringbare jungle was) en als dank voor de overvloedige visvangst en als dank voor de bescherming van de vissers. Een enorme gele kegel van kleefrijst wordt naar de haven gedragen, te water gelaten en naar de zee gedreven.

Pantai Karanggongso

Op de foto een houten pier op Karanggongso

De schoonheid van Pantai Karanggongso, het koraalstrand.

Strand Karanggongso is een van de beste stranden van het district Trenggalek. Het wordt daarom ook druk bezocht. Overal zijn etensstalletjes en souvenirwinkels en er zijn openbare toiletten. Helder zeewater en wit zand. Kleine bergen aan de west- en oostkant, en de grote zee (de Indische Oceaan) aan de zuidkant. Er zijn koraalriffen tot vlak aan het strand. Bij laag water kun je over de koraalriffen lopen en de visjes zwemmen om je voeten. Het strand heet niet voor niets Karanggongso, koraalstrand.

Strand Karanggongso is ook relatief veiliger om te zwemmen omdat het aan dezelfde baai ligt als Pantai Prigi. Ook hier kun je een bootje huren en je rond laten varen. Ook interessant zijn al de etensstalletjes welke druk worden bezocht en net als op Pantai Prigi is ook hier de ondergaande zon adembenemend mooi.

Pantai Damas

Pantai Damas heeft een lange kustlijn met een oppervlakte van ongeveer 5 ½ ha en een lengte van ongeveer 2 ½ km. Het is een vrij donker strand met een natuurlijke,

schaduwrijke beboste omgeving. Men kan hier o.a. zwemmen, vissen, kanoën en genieten van het panoramische

uitzicht. Ook dit strand ligt aan dezelfde baai als de vorige stranden en het water is dus ook hier betrekkelijk rustig. Het Damas strand is nog betrekkelijk rustig wegens het gebrek aan ondersteunende faciliteiten. Het toerisme is hier nog duidelijk in ontwikkeling.

Ekowisata Mangrove Cengkong

Mangrove bossen omgeven door blauwe bergen.. De sfeer voelt een beetje mystiek. Door het Mangrove bos is een houten brug gebouwd (Galau Bridge) zodat de bezoekers er comfortabel door of overheen heen kunnen lopen. De brug wordt druk gebruikt om er foto's en selfies te maken. In het midden van het Mangrove gebied is een post waar bezoekers met een boot het gebied kunnen verkennen. De boottocht duurt ongeveer 30 minuten.

Bij de ingang zijn er verschillende kraampjes die diverse soorten vis, kokosnoten, fruit en drankjes verkopen. Er worden hier ook dieren gehouden waaronder een groep apen in kooien, schildpadden, krabben, kalkoenen en duiven.

Mangrovebossen komen voor in de tropen en subtropen op de overgang van land naar zee, bijvoorbeeld in estuaria, bij lagunes of koraalriffen. Ze komen daar voor waar geen sterke stroming staat of sprake is van golfwerking. Daardoor kan fijn slib, aangevoerd door rivieren, bezinken. Mangrovebossen hebben een watertemperatuur nodig tussen 24 en 27 graden Celcius. Daarom vinden we ze voornamelijk in de gordel waar ook het tropische regenwoud groeit, maar ook in gebieden met een warme golfstroming.

Mangroven zijn enorm belangrijk als 'kraamkamer' van de oceaan. Veel vissoorten brengen hun jeugd in het ondiepe, voedselrijke water door. Zij weten zich tussen de wirwar van wortels van de mangrovebomen beschermd tegen roofvissen.

Ekowisata Mangrove Cengkong is 125 hectare groot. Naast de natuurlijke schoonheid kunnen de bezoekers op deze locatie ook leren over de verschillende soorten mangroveplanten en de verschillende toepassingen ervan.

Langs de 300 meter lange brug staat aangegeven welke planten er staan. Er leven hier nu 40 verschillende soorten planten.

Enkele hier voorkomende planten:

Bruguiera gymnorrhiza. In de Malediven is deze mangrove bekend als kandū . De groene peul worden gegeten als gekookte groente. Ze worden eerst geschild en vervolgens gekookt, het water wordt tenminste vier keer weggegooid en vernieuwd.

Rhizophora mucronata of rode mangrove. Het wordt gebruikt om kust erosie te voorkomen en bij het restaureren van mangrove habitats. Het hout wordt gebruikt voor brandhout en bij de bouw van gebouwen, zoals palen en palen en bij het maken van visvallen. De vruchten kunnen gekookt en gegeten worden of het sap wordt gebruikt om wijn van te maken. De jonge scheuten kunnen als groente worden geconsumeerd. Verschillende delen van de plant worden gebruikt in volkgeneeskunde.

Sonneratia alba, In Borneo wordt het hout gebruikt als brandhout. In Sulawesi wordt het hout gebruikt bij de bouw van huizen en schepen. Het fruit kan worden gebruikt als ingrediënt voor in jam en siroop

Ceriops decandra is een mangroveplant van tropisch Azië in de familie Rhizophoraceae. Het specifieke epithet decandra komt uit de Griekse betekenis 'tien mannetje', met verwijzing naar de bloem met tien meeldraden. Het hout wordt gebruikt voor dwarsliggers voor de treinrails en de schors voor het vervaardigen van een kleurstof.

Ceriops Tagal, Het duurzame hout wordt gebruikt in de bouw. Het wordt ook gebruikt bij het vervaardigen van houtskool en het wordt als brandhout gebruikt. De schors wordt gebruikt voor het vervaardigen van een kleurstof.

Avicennia alba is een snelgroeiende soort en wordt soms geplant, samen met Sonneratia en Rhizophora , om kust erosie te voorkomen. Het hout van Avicennia alba wordt gebruikt bij het roken van rubber en van vis. Een extract van het hout wordt gebruikt in kruidengeneeskunde om een tonic te maken. De zaden worden gekookt en gegeten als groente en zijn soms beschikbaar op de lokale markten

Rhizophora apiculata komt voor in Australië (Queensland en het Northern Territory), Guam , India , Indonesië , Maleisië , Micronesië , Nieuw-Caledonië , Papoea-Nieuw-Guinea , de Filipijnen , Singapore , Solomon Islands , Sri Lanka , Taiwan , de Maldiven , Thailand , Vanuatu, en Vietnam. Het hout wordt in Maleisië gebruikt om er houtskool van te maken voor

Sonneratia caseolaris. De bladeren en het fruit zijn eetbaar en gewaardeerd als voedsel in bepaalde gebieden zoals de Maldiven. Veel toeristische plaatsen in het zuiden van Sri Lanka, waar de bomen overvloedig langs rivieren groeien, verkopen ze verse fruitdrankjes gemaakt van het fruit. In de Maldiven worden de vruchten gebruikt als een verfrissend drankje en ook gegeten met kokos en suiker.

Xylocarpus granatum. De schors is rijk aan tannine en wordt gebruikt voor het looien van zware huiden in zoolleer en ander zwaar leer, en voor het harden en behouden van visnet. Het wordt soms gebruikt om doeken bruin of roodachtig te verven. Het hout is een goed mahonieachtig hout, maar omdat de stam meestal krom en hol is, kunnen er geen lange rechte stukken uit worden gezaagd. Het wordt gebruikt in bootbouw, en voor nagels, huispalen, houtsnijwerk, gereedschapshandwerken en meubels. De olie uit zaden wordt gebruikt als haarolie. De schors heeft een aantal medicinale toepassingen. Het wordt gebruikt om dysenterie, diarree en andere buikproblemen te behandelen. Gebrande zaden zijn gemengd met zwavel en kokosnootolie tegen jeukende huid.

Nypa fruticans, ook wel bekend als 'Attap Palm' (Singapore), 'Nipa Palm' (Filipijnen), en 'Mangrove Palm' of 'Nipah palm' (Indonesië, Maleisië), 'Dùr Nưóc' (Vietnam), 'Gol Pata' (Bangladesh) of 'Dani' (Myanmar) is de enige mangroveplant onder de palmen. De plant komt voor in Zuid-Azië en Noord-Australië.

De lange vederachtige bladeren van de palm worden door de lokale bevolking in de Filipijnen gebruikt als materiaal voor de nipa-hut. Ook in Brunei, Indonesië, Maleisië en Singapore gebruikt men de plant als materiaal voor de 'atap dwellings' (lokale huisjes). Daarnaast worden de bladeren ook veel gebruikt voor het maken van allerlei vormen van manden en ander vlechtwerk.

De bloeiwijzen kunnen worden afgetapt voordat ze uitkomen. Dit levert een zoet eetbaar sap op dat gebruikt wordt om een alcoholische drank genaamd tuba te maken. Tuba wordt in de Filipijnen ook wel enkele weken opgeslagen in Tapayan (ballonvormige vazen) met als doel er azijn van te maken. Deze azijn staat bekend als Sukang Paombong; pure azijn die veel geproduceerd wordt in de provincie Bulacan. Jonge scheuten van de palm zijn ook eetbaar. Tevens kan het kroonblad van de bloemen gebruikt worden om aromatische zakdoeken mee te maken. De onrijpe vruchten worden wel gebruikt als zoete doorzichtige, gelatine-achtige balletjes als dessert in Maleisië en Singapore. Op de eilanden Roti en Savoe wordt het sap ook gevoerd aan de varkens gedurende het droge seizoen, het vlees van de varkens zou hierdoor een zoetere smaak krijgen. De jonge bladeren worden gebruikt om tabak in te draaien om vervolgens op te kunnen roken. Grote takken worden in Myanmar wel gebruikt om te leren zwemmen vanwege het drijfvermogen.

Het sap van *Nypa fruticans* is erg rijk aan suiker. Fermentatie naar ethanol levert per hectare zo'n 15.000 tot 20.000 liter biobrandstof op. Dit is vergeleken met suikerriet (5000 tot 8000 liter) of maïs (2000 liter) erg veel.

Lumnitzera racemosa is een groenblijvende struik of kleine boom die tot 8 meter groot wordt. De stam kan tot 30 cm in diameter worden. De boom wordt soms uit het wild geoogst voor zijn hout en de tannines in zijn schors. De populaties van deze plant zijn behoorlijk afgenomen. De plant is geclassificeerd als 'Minder Concern' in de IUCN Rode Lijst van Bedreigde Soorten

Bruguiera parviflora groeit tot 30 meter lang met stam diameter van maximaal 45 centimeter (18 inch). De schors is lichtgrijs tot lichtbruin. De vruchten meten tot 4 cm lang. Het hout wordt soms gebruikt als houtskool of hout.

Enkele dieren die hier voorkomen:

Periophthalmus (Slijkspringer) is een geslacht van straalvinnige vissen uit de familie van de grondels (Gobiidae) en behoort daarmee tot de orde van baarsachtigen (Perciformes). De lengte van de verschillende soorten varieert van 15 tot 30 centimeter. Het dier kan tot acht jaar oud worden. De vissen hebben een stompe kop met een grondelvormig dus enigszins bol langgerekt lichaam. De ogen staan boven op de kop geplaatst en de borstvinnen staan laag aangezet en fungeren als standvoeten. Via kieuwen en haarvaten kunnen ze zowel op het land als in het water zuurstof inademen. De slijkspringers leven in brak water op het land en in de zee in vele delen van de wereld, van Afrika tot Australië en Zuidoost-Azië. Ze prefereren mangrovebossen, moerassen en zoute kustwateren waar ze op het land naar voedsel zoeken. De vissen kunnen prima in water zwemmen maar doen dit niet vaak. Door een flexibele ruggengraat kan de slijkspringer zijn rug krommen en daarmee sprongen maken van een halve meter en zo prooien vangen of van poel naar poel komen.

Scylla serrata (vaak bekend als modderkrab of mangrovekreeft of zwarte krab) is een economisch belangrijke soort krab welke voorkomt in de mondingen en mangroven van Afrika, Australië en Azië. In hun meest voorkomende vorm varieert de schelp kleur van een diepe, gevlekte groen tot zeer donkerbruin. De belangstelling voor deze krab is groot i.v.m. het hoge vleesgehalte en de snelle groei in gevangenschap.

Mycteria cinerea (Nimmerzat) is een grote waadvogel uit de familie van de ooievaars. De Maleise nimmerzat heeft een lengte tussen de 92 en 97 centimeter lang. Op een afstand lijkt het een geheel witte vogel. Zijn dikke, gelige snavel wijst aan het uiteinde een beetje omlaag. Zijn gezicht heeft een bloedrode kleur, net zoals zijn lange poten. Aan de onderkant van de vleugel heeft hij een dikke, zwarte rand. Deze is alleen tijdens de vlucht te zien. Onvolwassen vogels hebben een bruiner verenkleed en zijn gestreept op de kop en nek waardoor ze makkelijk te onderscheiden zijn van de volwassen exemplaren.

Op de bovenzijde, te zien als hij staat, heeft hij donkere vlekken. Deze verdwijnen zodra de vogel ouder wordt. Bovendien hebben bij jonge vogels de poten nog niet hun rode kleur; deze zijn lichtroze.

De Maleise nimmerzat komt voor in Cambodja en op het schiereiland Malakka en de eilanden Sumatra, Java, Bali, Soembawa, Celebes en Boeton (Indonesië). De grootste populatie bevindt zich op Sumatra, met in 2008/09 misschien nog 1600 exemplaren.

De Maleise nimmerzat is vooral een kustbewoner aan de kusten van Indonesië en Maleisië. Hier bewoont hij de mangroven en de moerassen grenzend aan de kust. Hij foerageert meestal in zoutwatermoerassen onder invloed van het getij verder in kleine zoetwaterplassen, visvijvers en rijstvelden. Het voedsel bestaat voornamelijk uit schaaldieren, grote insecten, vissen en kikkers. Deze graait hij met zijn dikke snavel uit het water. Verder landinwaarts komt hij meestal niet voor.

De Maleise nimmerzat heeft dus een sterk versnipperd verspreidingsgebied en daardoor is de kans op uitsterven groot. De grootte van de totale wereldpopulatie werd in 2013 door BirdLife International geschat op hoogstens 3300 volwassen individuen en de populatie-aantallen nemen af door habitatverlies. Het leefgebied wordt aangetast door vernietiging van de mangrovebossen en allerlei andere ontwikkelingen in kustgebieden waarbij natuurlijke bossen en moerassen worden omgezet in gebied voor agrarisch gebruik, infrastructuur en menselijke bewoning. Daarnaast bestaat er jacht op de soort of worden vogels als kuikens gevangen om als huisdier te houden. Om deze redenen staat deze soort als bedreigd op de Rode Lijst van de IUCN

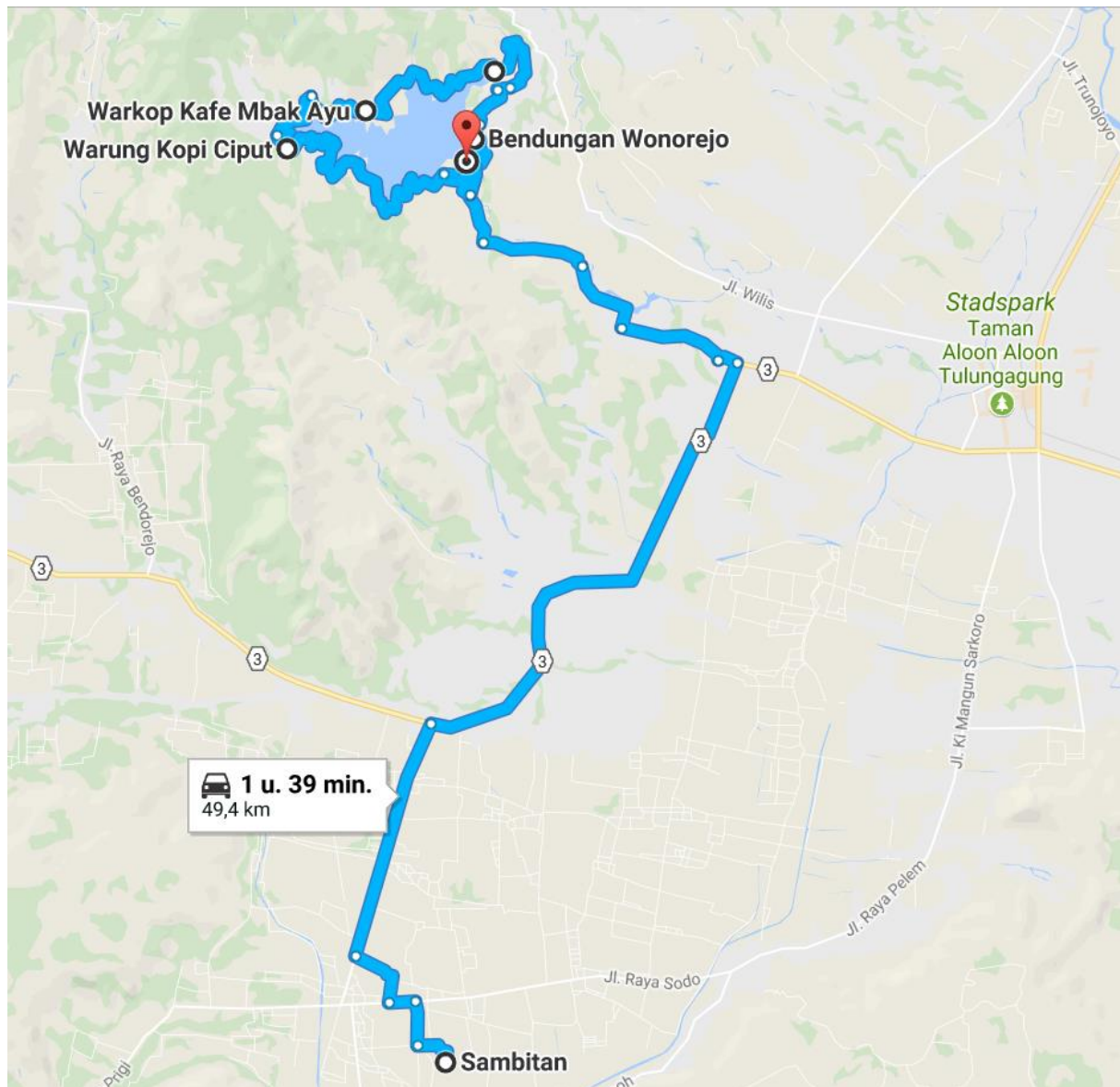
Macaca fascicularis. De java-aap of krabbenetende makaak is een aap van het geslacht makaken (*Macaca*), die van nature voorkomt in Zuidoost-Azië.

Bij de geboorte is kleur van de vacht van de java-aap zwart. Volwassen exemplaren hebben een grijsgroene of roodbruine vacht. Ze hebben een donkere snuit. De mannetjes hebben snorharen en vrouwtjes hebben een baard.

De java-aap kan zo'n 50 cm lang worden en heeft een ongeveer 50–60 cm lange staart. Mannetjes wegen zo'n 5–7 kg en vrouwtjes zo'n 3–4 kg. De apen leven gemiddeld genomen in groepen van zo'n 30 exemplaren, met een ongeveer 2.5 vrouwtje op één mannetje. In gevangenschap kan het zo'n 30-35 jaar oud worden.

De java-aap komt van nature voor in de Aziatische landen India, Cambodja, Laos, Thailand, Myanmar, Vietnam, Maleisië, Indonesië en de Filipijnen. Daarnaast is het dier op een aantal plaatsen in de wereld in het wild geïntroduceerd. Het leeft voornamelijk in bosrijke gebieden langs rivieren en aan de kust en brengt veel tijd van de dag door boven in de bomen, maar komt ook vaak op de grond en kan ook erg goed zwemmen. Java-apen kunnen goed overweg met mensen en leven daarom ook vaak in de buurt van dorpen.

De java-aap eet voornamelijk fruit. Daarnaast ook wel bladeren, knoppen, gras, bloemen en zaden, maar ook insecten, krabben, garnalen en kikkers. De vrouwtjes van de java-aap zijn geslachtsrijp als ze zo'n 4 jaar oud zijn. Daarna krijgen ze elke 1 à 2 jaar een jong. De mannetjes zijn pas geslachtsrijp als ze zo'n 6 jaar oud zijn. De draagtijd bedraagt zo'n 5,5 maand. De zoogtijd iets meer dan een jaar.

Wonorejo's dam (Waduk Wonorejo)

Wonorejo Dam, is de grootste dam in Zuidoost-Azië, met een afvoer van 15000 m³ water per seconde. De dam ligt ten westen van Tulungagung in het dorp Wonorejo en dient ter bescherming van Tulungagung en omgeving tegen overstromingen vanuit de bergen. De centrale en de omgeving doen ook dienst als krachtcentrale, irrigatie-, visserij-, sport- en recreatiegebieden. Als een toeristische bestemming is de Dam uitgerust met verschillende voorzieningen zoals een speeltuin, visgebied, speedboot, accommodatie etc.

Een rustige en blauwe water project begroet iedereen die de Wonorejo Dam bezoekt. De koele sfeer is in harmonie met de groene en schaduwrijke omliggende natuur. Aan beide zijden van de weg erheen liggen rijstvelden afgewisseld door bossen.

De dam is in 2001 in gebruik gesteld door de toenmalige president, Megawati Soekarnoputri. De bouw heeft bijna 9 jaar geduurd. Door de bouw moesten veel gezinnen onvrijwillig verhuizen. Velen kozen voor verhuizing naar de omliggende dorpen. Weer anderen hebben meegedaan aan een transmigrasi project van de Indonesische regering. Transmigrasi was de naam van het Indonesische regeringsprogramma om door middel van transmigratie de bevolkingsdruk op de grote eilanden Java, Bali en Madoera te doen afnemen. Landloze bevolkingsgroepen werden naar dunner bevolkte regio's in de archipel verhuisd zoals naar Papoea, Kalimantan, Sumatra en Celebes.

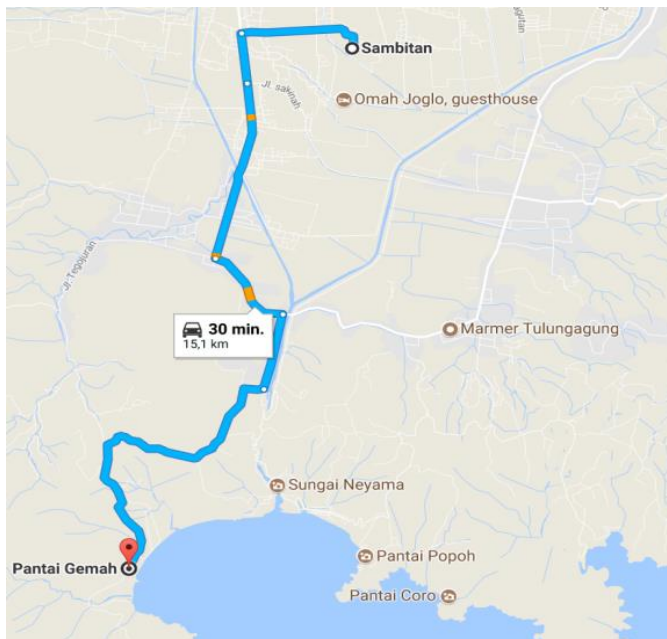
Transmigratie begon al in de koloniale tijd in Nederlands-Indië, toen werden contractarbeiders uit Java naar Sumatra gebracht. Het topjaar in die periode was 1929; er werden meer dan 200.000 mensen verplaatst. Na de onafhankelijkheid ging de Indonesische regering door met deze projecten. Het doel was om de armoede en de overbevolking op onder andere het eiland Java te verminderen en voor mensen die bereid zijn hard te werken mogelijkheden te scheppen elders een

bestaan op te bouwen. Op deze wijze konden ook de natuurlijke hulpbronnen op de dunbevolkte eilanden beter worden benut.

Er waren echter ook nadelen aan deze programma's verbonden. De reeds aanwezig bevolking op de "ontvangende" eilanden vreesden voor "javanisering" en islamisering, ondanks het feit dat niet alle transmigranten moslim en Javaans zijn. Plaatselijk ontstonden etnische conflicten. Het transmigratieproject is in 2015 door president Joko Widodo beëindigd.

Na het bezoek aan de dam volgt een ritje rond het meer met ondermeer Ranu Gumbolo en Tumpak Bledek Waterval

Pantai Gemah

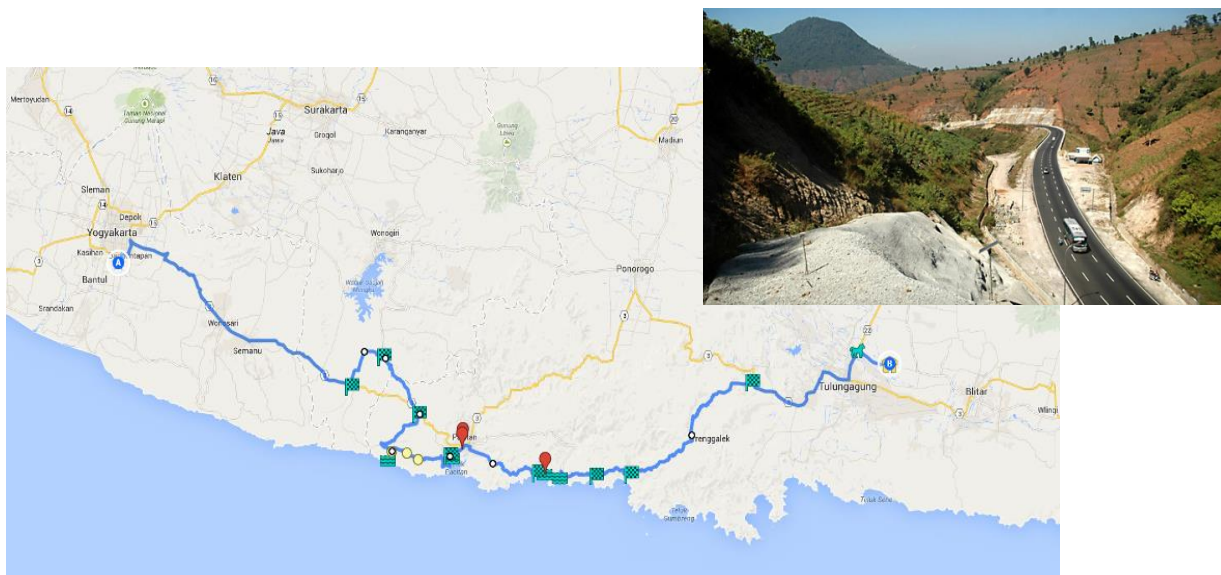
15 km vanaf de joglo.

Momenteel wordt er druk gebouwd aan de JLS verkeersweg. JLS staat voor Jalur Lintas Selatan (de zuidelijke route) en gaat een groot aantal steden in het zuidelijke deel van Java met elkaar verbinden zoals Banyuwangi, Jember, Lumajang, Malang, Blitar, Tulungagung, Trenggalek uiteindelijk tot aan Yogyakarta. Hierdoor worden eeuwenlang onaangetaste gebieden ineens toegankelijk voor het publiek waaronder een groot aantal stranden.

Tulungagung en Trenggalek hebben veel van deze exotische stranden welke verborgen zijn achter de majestueuze bergen in het zuiden en die onmogelijk te bereiken waren voor gewone motorvoertuigen. Met de komst van de JLS worden de deuren van deze pareltjes aan de Indische oceaan geopend. Deze stranden worden sinds kort druk bezocht door de lokale bevolking en hebben de potentie uit te groeien tot internationale toeristische attracties.

Een van deze stranden is Pantai Gemah..

JLS, Jalur Lintas Selatan (de zuidelijke Route)

Langs de nieuwe weg staat een informatiebord met Pantai Gemah met een pijl. Gewoon een pad langs de maisvelden, lijkt het.

"Gemah Ripah Loh Jinawi", een Javaanse filosofie die "overvloedige natuurlijke rijkdom" betekent. Dat roept tot de verbeelding. Het pad is niet lang en na een paar meter schaduwrijke dennenbomen met daaronder groen en weelderig koel gras overgaand in strand en vervolgens de zee. Verrassend zo dicht bij de cipressen.

Pantai Gemah is ongeveer een kilometer breed en ligt in de baai van Popoh. Het strand is gericht op het oosten, met in het noorden en het zuiden exotische rotswallen. Onder de dennenbomen staan motorfietsen en auto's geparkeerd. Er zijn strandstoelen en parasols te huur en om de dorst te temmen zijn er koele drankjes en is er ijs te koop. Er zijn ATV-motorfietsen te huur welke het verblijf compleet maken. Met een huurprijs van Rp. 20.000, - per 20 minuten kun je het hele strand verkennen.

